

moest wachten en werd enkele dagen later opgehaald door een hulp-colonne die naar Dachau was gezonden.

De repatriëring van de in de Russische zone bevrijde krijgsgevangenen verliep moeilijker. Een overeenkomst betreffende het wederzijds terugzenden van bevrijde krijgsgevangenen werd, doordat de zaak niet eerder was geregeld, pas eind mei door *Shaf* en de Russische militaire autoriteiten getroffen – eerst nadien konden de transporten op gang komen: begin juni verliet de generaalsgroep Königstein en vond de afvoer uit Neu-Brandenburg plaats, gedeeltelijk met vrachtauto's, gedeeltelijk met een trein.¹ De ca. dertienhonderd Nederlandse krijgsgevangenen die in Mühlberg waren bevrijd, begonnen met in het stadje en in zijn omgeving alles in beslag te nemen dat zij voor nu of later begeerden te bezitten (die 'roof zonder einde', om de formulering van een zich bij hen bevindende legerpredikant te gebruiken,² is bij de ontheemden een algemeen verschijnsel geweest) – na enige tijd kon dat niet meer omdat zij samen met krijgsgevangenen van andere nationaliteiten een vliegveld voor de Russen moesten aanleggen. Nadat enkelen op eigen gelegenheid al eerder westwaarts waren getogen, begon de aftocht te voet voor de resterende groep op 20 mei; zij werd pas een week of twee later tot de Amerikaanse zone toegelaten, waar een treintransport werd geregeld.

Vermeld zij nog dat, na aankomst in Nederland, de beroepsmilitairen van de marine, ca. vijfhonderd, in Sluiskil (bezuiden Terneuzen) en die van het leger, bijna zevenduizend, in Weert, later in Austerlitz (bij Zeist) werden opgevangen.

★

Men mag de moeilijkheden waaraan de krijgsgevangenen het hoofd

tegen geprotesteerd. De trein passeerde op 1 juni met een grote oranjevlag op de locomotief de Nederlandse grens.

¹ Er bevonden zich toen nog dertien Nederlandse vrouwelijke politieke gevangenen in het niet ver van Neu-Brandenburg gelegen *Frauenkonzentrationslager* Ravensbrück. De Franse officieren in Neu-Brandenburg weigerden repatriëring zolang zij de in Ravensbrück bevrijde Franse politieke gevangenen niet konden meenemen, maar de Nederlandse officieren die wisten dat er nog Nederlandse vrouwen in Ravensbrück waren, vertrokken zonder dezen; die vrouwen werden pas na het vertrek der Nederlandse officieren door de Fransen naar Neu-Brandenburg gehaald en samen met de Fransen verlieten zij dat kamp eerst eind juni. ² A. T. W. de Kluis: *De pastorie van Mühlberg* (z.j.), p. 249.